

Resumé af forskningsprojekt:

Territorialization, governance and conservation in eastern Peru.

(Territorialización, gobernanza y conservación en el oriente peruano)

Søren Hvalkof, DIIS

Januar 2006

Baggrund

Oprindelige folks bevægelser i Latinamerika har gennem de seneste årtier virket som vigtige katalysatorer for demokratisering og forfatningsmæssige reformer hen imod multietniske stater. Samtidigt er der blevet gennemført storstilede projekter for legalisering af deres territorier. Ikke desto mindre er der en stigende frustration i de indfødte samfund over manglende kontrol og forvaltningsformåen i forhold til de tilkendte territorier og ikke mindst i forhold til de naturlige ressourcer. I et forsøg på at fastholde deres politiske landvindinger har de således i stigende grad benyttet sig af miljø- og naturbeskyttelsesforvaltningens politikker og strategier til at legitimere deres tilstedeværelse og rettigheder.

Samtidig har de statslige strategier for beskyttelse af naturområder og bevarelse af biodiversitet også tilnærmet sig de indianske lokalebefolkninger ved inddragelse af disse som en integreret del af beskyttelsesforanstaltningerne. Begreber som "co-management" og "co-administration" er blevet "modeord" og obligatoriske forudsætninger ved etablering af nye beskyttede naturområder. Statens pludselige interesse for moderne naturforvaltningsmetoder hvor lokalbefolkninger inddrages som et aktivt element, kan langt hen ad vejen forklares ved at GEF og Verdensbanken inden for de sidste 10 år har stillet betydelige økonomiske ressourcer til rådighed for netop den type naturforvaltning. Tendensen er synlig i de fleste latinamerikanske lande med større indianske befolkningsgrupper.

I Peru er det dog særlig synligt, idet det har udmøntet sig i en lovgivning om en særlig type beskyttede områder kaldet Reservas Comunales, en model der giver mulighed for at oprette en type naturreservater i ubeboede områder der grænser direkte op til indianske community-territorier, og hvor de lokale indianere er medadministratorer, tilsynsførende og vagter. Desuden har de ret til i begrænset omfang at benytte ressourcerne i subsistensøjemed, men naturligvis ikke til kommercielle formål.

Der er foreløbig i Peru oprettet 8 sådanne Reservas Comunales (RC), hvoraf foreløbig kun to er i operationelle, resten er under etablering. Det største og første af disse er Reserva Comunal El Sira på 616.413 ha, der ligger i samme geografiske område hvor Danida i 1990'erne gennem IWGIA finansierede et større "land titling" projekt til indianske communities og hvor en dansk medicinsk fond gennem snart 10 år har finansieret et sundhedsprogram der involvere de samme indianske communities og deres organisationer.

Overordnet

Projekt undersøger hvorledes de indianske befolkningers muligheder påvirkes når jordrettighedspolitikken forbindes med naturbeskyttelsesdiskurser og miljøpolitiske tiltag. Det analyserer både de begrænsninger og de muligheder denne strategi indebærer i forhold til den oprindelige befolknings kontrol og forvaltning af naturressourcerne, implikationerne for forvaltningspolitikken, samt for fattigdomsbekæmpelsen.

Case study

Med udgangspunkt i et antropologisk case studie af Reserva Comunal El Sira, undersøges og dokumenteres processen omkring etableringen af RCs. Studiet analyserer de politiske og sociale

konsekvenser af disse nye "etno-ambientale" territorialiseringer og co-management modellen for beskyttede naturområder i Peru. Forskningen fokuserer på artikulationen mellem den indianske bevægelses territoriale politikker, de nationale miljøpolitikker og de internationale miljøideologier. Desuden afdækkes den institutionelle statslige og internationale nexus i lyset af de indianske selvbestemmelseskrav.

Følgende nøglespørgsmål bliver stillet:

- a. Hvad er implikationerne for den indianske dagsorden om lokal autonomi ved at adoptere en biodiversitets- og naturbeskyttelsesdiskurs og hvordan påvirker det deres aspirationer om at forbedre subsistensgrundlaget i de rekonstruerede territorier?
- b. Hvordan påvirker de nye territoriale konstruktioner styringen og med-forvaltningen af naturressourcerne i de eksisterende politisk-administrative strukturer og især beslutningsprocesserne i fællesforvaltede områder?
- c. Hvad er effekterne på de nationale miljømyndigheders idemæssige og operationelle ramme når de bliver nødt til dele ansvaret med de indianske organisationer?

Analysen af de operationelle aspekter tilstræber endvidere at:

- Evaluere de tilgængelige og levedygtige instrumenter og mekanismer for en indiansk territorial kontrol og forvaltning af naturressourcerne.
- Identificere de operative implikationer for de indianske organisationer ved etableringen af fællesforvaltede beskyttede områder, herunder påvirkningen af deres ledelsesfunktioner og kapacitet.
- Identificere forudsætninger og tiltag der favoriserer den aktive deltagelse af de indianske comunidades og faciliterer en demokratisering af beslutningsprocesserne.
- Beskrive mulige scenarier for fællesforvaltning af Reservas Comunales
- Identificere og beskrive mulige scenarier der tilgodeser integrationen mellem det etno-territoriale regime og den statslige politisk-administrative struktur og institutioner.